

# מתיקות ועריבות התורה

סיפורים משלים ואגדות  
לשולחן שבת

פדשת צו

## תמריצים

אלא שטבע האדם להתפייס במתנה מועטת הגם שאינו צריך לה...  
הרי לנו יסוד לחיים שטבע האדם להיות זקוק לתמריצים...

סיפר ר' יעקב גלינסקי זצ"ל על הסייטפלר זצ"ל שנסע יחד ר' אברהם הורוביץ זצ"ל לנחם אבלים בפתח תקווה, כאשר חזרו משם נזכר הסייטפלר שעדיין לא קנה מתנה לאשתו, הרי נאמר בקידושין [לד:]: אשה בעלה משמחה. מצא חנות כלים פתוחה נכנס אליה וחיפש דבר מה, כוסות יש לה... צלחות יש לה... קערות יש לה... סירים גם יש לה... חיפש ומצא פומפה - מוט עץ ובראשו כיפת גומי לפתיחת סתימות בכיור, ארז את הפומפה באריזת מתנה להביא לאשתו... ראה זאת הרב הורוביץ וחייך למראה התשורה... אמר לו הסייטפלר לא השווי משנה העקר הוא תשומת הלב... שלא תחשוב שהיא קרבן עולה וא"כ רואים שכולם זקוקים לתמריצים גם אהרון הכהן וכל אחד ואחד ובכלל צריך זאת גם לעבודת ה'...

לכן צריך לפתות את הילדים בתמריצים כל אחד לפי המושגים שלו, בהתחלה ממתקים... לאחר מכן כשגדלים קונים בגדים יפים... ולאחר מכן נותנים לו כסף ולאחר מכן כשעוד יגדל יאמר לו "תלמד בשביל שתהיה דיין ויכבדו אותך ויקומו לפניך..." והכל הוא לפי העניין ולפי התמריצים שניתן לתת באותו הדור... פעמים שצריך האדם לתת לעצמו תמריץ כאשר אף אחד לא נותן לו תמריץ, ועל האדם לטפוח לעצמו על השכם וכך לעלות ולהצליח בכל מעשי ידיו...

גאון אורח ומזכיר!!

ניתן להאזין לשיחותיו של הרב גדעון ראובן כשידור חי מידי שבוע ב"קול הלשון" על ידי זיהוי קולי במס' 03-6171111 ולהקיש \* [אפשר לקבל צינתוק]. כמו כן ניתן להאזין לכל השיעורים של הרב שכבר נמסרו בקול הלשון.

### פנינים ממח"ס "זרע שמשון"

לדבינו הקדוש רבי שמשון חיים ב"ר נחמן מיכאל נחמני

"מזמור שיר חנכת הבית לדוד" [ל, א]

"הזרע שמשון" מביא את הגמ' בסוטה [ט] שאומרת נאמר בתהילים [ל"ג, א] "לישרים נאווה תהילה" הכוונה היא על משה ודוד שלא שלטו שונאיהם במעשה ידיהם. על מעשה דוד נאמר באיכה [ב, ט] "טבעו בארץ שעריה", ועל מעשי משה רבנו בחלקי המשכן כולם נגזזו במחילות של בית המקדש מתחת להיכל.

רש"י מסביר מה היה זה מעשה דוד? אלו שערי ציון שהיו עשויים מנחושת ויש אומרים מזהב וכאשר באו האויבים טבעו השערים בארץ ולא הייתה להם בזה שליטה.

המהרש"א מסביר זאת על שערי בית המקדש ולמרות ששלמה המלך בנה אותם עיקר הכבוד הוא לדוד המלך שהוא הכין הכסף והזהב לבניינו ואף קנה את מקום המקדש. כמו כן כאשר רצה שלמה המלך להיכנס לבית המקדש היו הדלתות סגורות ולא רצו להיפתח עד אשר הזכיר את זכות דוד המלך הרי לנו שעיקר הכבוד הוא לדוד המלך...

המשך אי"ה אצל הרב...

"צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העלה" [ו, ב] מסביר רש"י - 'אין צו אלא לשון זירוז מיד ולדורות'.

מסבירים חז"ל בדרך כלל יש לכוהנים רווח מהקורבן שהוא לוקח לעצמו כמו החזה והשוק, אך כאשר מדובר בקרבן עולה הרי שכולו כליל לה' ולכן זרזו את הכהנים כי אין להם שום רווח אישי מעבודתם!

כאשר נתבונן על כך יותר לעומק, נראה שטבע האדם הוא שמתפייס במתנה מועטת הגם שאינו צריך לה. לכן באה התורה ואמרה לכהנים - למרות שבדרך כלל יש תמריץ לקורבן שהוא מקריב כמו החזה והשוק, הרי שבקורבן עולה אין לכהן חלק בזה כלל וצריך הוא לזרז עצמו ולעשות את העבודה בשלמות.

והנה התורה מספרת לנו על יעקב ועשיו, כאשר רוצה עשיו להרוג את יעקב הוא מגייס ארבע מאות איש להכות את יעקב, ואם יעשה זאת הרי שכל הרכוש והמקנה של יעקב יעבור אליו. אם כן כיצד הצליח יעקב אבינו לפייס ולקנות את ליבו במאתיים עיזים ורחלים ובעשרים תיישים ואילים? אלא שזה טבע האדם להתפייס במתנה מועטת הגם שאינו צריך לה...

כמו כן יוסף מעליל על השבטים שהם מרגלים, הוא מניח את שמעון בבית האסורים בשביל שיביאו את בנימין. והנה יעקב שולח ליוסף מעט צרי ומעט דבש נכאת ולט בטנים ושקדים, וכי בזוטות אלו הוא עומד לקנות את לב משנה המלך שיש לו את כל הכסף והזהב שבעולם?

### פניני "אור החיים" הקדוש

לדבינו הקדוש רבי חיים ב"ר משה בן עטר זיע"א

"צו את אהרן" [ו, ב]

מביא ה"אור החיים" הקדוש את ה"תורת כהנים" שאומר אין "צו" אלא זירוז מיד לדורות. אמר ר' שמעון - ביותר כל מקום שיש בו חיסרון כ"ס. כותב ה"אור החיים" הקדוש שרבו הפירושים למה שאמר ר' שמעון חיסרון כ"ס, והם רחוקים בעיניו. והפירוש שיותר נראה לו הוא על התמדת העצים שצריך שיהיו תמיד דולקים על המזבח שנאמר "אש תמיד תוקד" ואמרו ביומא [מה]. ששלוש מערכות של אש היו בבית המקדש. השלישית אין עליה כלום ואש תמיד תוקד בו ועל זה אמר ר' שמעון חיסרון כ"ס - שאין בו אחד מהקורבנות והאש אוכלת את העצים כל הלילה וגם הם עצמם שווים ממון שנראה כאילו ההוצאה היא לחינם ח"ו. עוד מסביר הרב כיוון שאסור לעשות דבר עד אשר יהיה תמיד של שחר וכל הקודשים שהקריבו קודם לזה פסולים ומזה ישתלשל דברים רבים שמבאים לידי חיסרון כ"ס. הרי לנו דברים שנראים קטנים אך בפועל הם דברים גדולים ואף צריך עליהם זירוז מרוב חשיבותם...



**הלכה למעשה**  
**הרב מנשה מורנו שליט"א**

**באיזה אופן מותר להתפלל ערבית מזמן "פלג מינחה"?**

את ההלכה, והתפלל ערבית לפני הלילה, אם הגיע זמן פלג מינחה יצא בדיעבד ידי חובה. מי שדחוק מכל סיבה שהיא, יכול להתפלל לכתחילה ערבית מפלג מינחה, בתנאי שבאותו יום התפלל מינחה קודם זמן פלג מינחה. אך אם התפלל בזמן זה מינחה, אפילו בדיעבד אינו רשאי להתפלל ערבית עד הלילה. (כ"ז בשו"ע שם, ובמשנ"ב סקי"א). **בערב שבת אפשר לכתחילה להתפלל ערבית מזמן פלג מינחה**, מפני שכך מוסיפים יותר בקדושת השבת. ומ"מ יקפידו במינינים אלו להתפלל מינחה לפני זמן פלג מינחה, שאם יתפללו אחרי זמן זה, לא יוכלו להתפלל ערבית עד השקיעה. וכן המאחר לביהכ"ס למינין זה, ורוצה להתפלל מינחה ביחיד וערבית עימהם, יוכל לעשות זאת רק בתנאי שעד לא הגיע פלג מינחה, אך אם הגיע זמן פלג מינחה, יתפלל אח"כ במינין מינחה וערבית בזמנה. (כ"ז בשו"ע רסז' סעיף ב' ובמשנ"ב סקי"ב וגו'. ובדוחק גדול כגון שעי"ז יופר שלום הבית או שמגיעים אצלו אורחים, יוכל לסמוך על דה"ח ולהתפלל אז ערבית. להגר"א ב"מעשה רב" המובא בביאור"ל רלה' סעיף א' אף בער"ש אין להתפלל ערבית אלא רק מצאת הכוכבים)

נחלקו התנאים בזמן פלג מינחה עד צאה"כ, האם זמן זה מיועד לתפילת מינחה או לתפילת ערבית. והגמרא מסכמת להלכה: "דבעבד כמר עבד ודעבד כמר עבד". (כ"ז בברכות כז.). ומוסיף השו"ע (רלג' סעיף א') שכל אדם יש לו לבחור לגבי זמן זה אם הוא רוצה להתפלל בו מינחה או ערבית, ובתנאי שלעולם יעשה כן. פרוש שלא יזגג, יום אחד יתפלל בו מינחה, ולמחרתו יתפלל בו ערבית. **לכן כיום שמתפללים בזמן זה מינחה בכל מקום, אין להתפלל לפי השו"ע ערבית עד הלילה**. ושלא כמו רבים הטועים וסוברים, שאם מתפללים מינחה קודם זמן פלג מינחה, אפשר להתפלל ערבית קודם הלילה. **מינהג הספרדים בירושלים, שבכל אופן מתפללים ערבית מיד בשקיעה**, ולא ממתנין לצאת הכוכבים. (אע"פ שלשו"ע הנ"ל אין מקום למינהג זה, מ"מ יש מקור גדול למינהג זה בזוה"ק ובאריז"ל, הביאם בשער"ת רלה' סקי"ב. ובעינין סדר היום הנהגת האריז"ל מכרעת, ע' בהקדמה לאול"צ ח"ב). **בדיעבד**, מי שהתפלל בזמן זה ערבית, אפילו שעשה שלא כדין, יצא ידי חובה. **אך אם התפלל ערבית לפני זמן פלג מינחה אפילו בדיעבד אינו יוצא ידי חובה**. וכן מי שאינו יודע

**מעשה שהיה...**

**מסופר שבביתו של רבי מנחם מנדל מרימינוב** היו נוהגים לאפות ככרות לחם גדולות ולחלקם לעניים. והנה יום אחד הרגיש הרב שככרות הלחם קטנים מהרגיל, שאל את בני ביתו מדוע הם קטנים יותר מהרגיל? הסבירו לו ששער הקמח התייקר... אמר להם הרב "את הכיכרות יש להתקין לפי הרעב ולא לפי השער..." וחזרו לאפות את הכיכרות כמו שאפו תמיד.

**מסופר על ר' לוי יצחק מברדיטשוב** שאמר לבני קהילתו שאין הוא צריך להשתתף בשיבות הועד, רק אם יבקשו לתקן תקנות חדשות יקראו לו! והנה באחת הפעמים הוזמן הרב לישיבה מפני שרצו לתקן תקנה חדשה, שהעניינים לא יסתובבו בעיר לקבץ נדבות אלא יעמדו ליד בית הכנסת ושם יקבלו נדבות. התמרמר רבי לוי יצחק "מדוע הטרחתם אותי להגיע הרי אין זו תקנה חדשה?" תמחו הפרנסים ואמרו "למה הרב מתכוון?" אמר רבי לוי יצחק "כבר תקנו זאת בסדום ועמורה..."

**מסופר** על אחד האנשים שהיה מאוכלי שולחנו של רבי יהודה צדקה זצ"ל במשך זמן רב. והנה פעם אחת הם רואים אותו לובש מעיל חדש מכובד, שאלו אותו מהיכן השיג מעיל כל כך יפה? אמר להם האיש שר' יהודה צדקה פגש אותו ברחוב ושאל מדוע הוא יוצא בקור כזה ללא מעיל? אמר לו האיש שאין לו כסף לזה. מיד נכנס עמו הרב אל ביתו, פשט את מעילו ונתן לו במתנה גמורה. הרי לנו מהי צדקה אמיתית...

[מתיקות ועריבות התורה חלק ד']

**שיעור חדש נפתח**  
**לציבור הרחב!!**

**הנכם מוזמנים לשמוע דברי תורה וחיזוק בבית הכנסת "אוהל דוד" ברח' קוסובסקי מפי הרבנים הגאונים:**

**ה"ר ינון ראובן שליט"א**  
**ה"ר גדעון ראובן שליט"א**  
**אי"ה בימי שלישי**

**בין השעות 9:00 – 8:00 בערב**  
כיכור יגן האקולו

**הערב מוקדש לרפאת: יחזקאל בן מרים**

**"ואלה יעמדו על הברכה" אשר בזכותם עלון זה יוצא לאור**

<p><b>עולמות הציצית</b> מח' אלבקץ 4, גבעת שאול, ירושלים (מול ברוך פארוס) טל: 058-6505815   olam.hatsitsit@gmail.com</p>	<p><b>פיסטוקס</b> הפסגה 37</p>	<p><b>העלון מוקדש</b> לישועה, להצלחה ולשמירה לכל עמי"ז ולחיילי ישראל. לרפואת כל הפצועים, ולשחרור כל השבויים. וזוכה לגאולה האמיתית והשלמה בחסד וברחמים!!</p>	<p><b>לרפואה שלמה</b> בתוך שאר חולי ישראל: אוריה חסיה בת רייזל לאה רינה, מיטל בת גלדס, מיקה אסתר בת עדי, אבנר בן רחל</p>	<p>העלון מוקדש להצלחה, לזיווג הגון, לזרע בר קיימא, ולהצלחת התורם ובני משפחתו ברוחניות ובגשמיות וכל מיילי דמייטב.</p>
<p><b>מ.מ. בניה ושיפוצים</b> שיפוצים כלליים</p>	<p><b>המפולח בשפוחה</b> רח' קריית משה 11 02-5717813</p>	<p><b>מפגש הפסגה</b> הפסגה 10 קפה, משקאות, ממתקים, מתנות, לוטו, בלוניס ועוד...</p>	<p><b>נעלי קרן אור</b> נעלים לכל המשפחה רח' הרב שלמה אלבקץ 4 גבעת שאול 058-5777795</p>	<p><b>אליעזרא - אלקטרוניקה</b> פלאפונים, נגנים, מצלמות ועוד... רח' הפסגה 45 053-3188440   073-3134400</p>
<p><b>ראיה טובה</b> אופטיקה מקצועית 02-652-1859 050-700-3021 opticaraz@gmail.com ג'ארה 37, ירושלים</p>	<p><b>ברוכים מרקט</b> רח' אליעזר הלוי 2 טל' למשלוחים 02-5633301</p>	<p><b>צ'אבס</b> בשר • עופות • דגים בית וגן הפסגה 10 02-6439131 מוקד הזמנות, והזמנות בווצאפ 050-260-3330</p>	<p><b>מספרת - אליהו</b> 050-9094047 בית וגן 42</p> <p><b>לעילוי נשמת</b> ישראל בן גאולה ת.נ.צ.ב.ה.</p> <p>פיצה יואל'ס בית וגן מקיימים בקשתו של ר' יואל ז"ל <b>לתת יותר ולגבות מוחות!</b> 02-64-222-90 <b>יואל'ס</b> PIZZA &amp; MORE</p>	<p>העלון מוקדש להצלחה, לזיווג הגון, לזרע בר קיימא, ולהצלחת התורם ובני משפחתו ברוחניות ובגשמיות וכל מיילי דמייטב.</p>

BOLD | yael71387@gmail.com